

Evagetes subglaber

Koppargökstekel

Steklar, Vägsteklar

Starkt hotad (EN)
B2ab(iii,iv,v)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Hymenoptera (steklar), **Familj:** Pompilidae (vägsteklar), **Släkte:** *Evagetes* (gökvägsteklar), **Art:** *Evagetes subglaber* - koppargökstekel (Haupt, 1941) **Synonymer:** *Evagetes subnudus* (Haupt, 1941), *Psammochares subglaber* Haupt, 1941

Kännetecknen

Koppargökstekel är en 6–9 mm lång stekel med svart kroppsfärg sånär som på att främre halvan av bakkroppen är orangefärgad. Antennerna är hos släktet *Evagetes* spolformigt förtjockade. Arten har övervägande brun kroppsbehåring och ett särskilt kort nedsänkt område (metapostnotum) på bakryggen. Den är svår att skilja från närstående arter, men kan med viss övning bestämmas efter van der Smissen (2003).

Utbredning och status

Första fyndet i Sverige av koppargökstekeln gjordes i Bödabukten på Öland 1977. Under senaste decenniet har den även påträffats på två militära skjutfält: Marma i Uppland och Skillingaryd i Småland. Eftersom antalet fynd är få men lokalerna vitt spridda, är det trots allt möjligt att arten har funnits på dessa eller enstaka andra lokaler i landet under lång tid utan att bli upptäckt. Arten har inte påträffats vid genomgång av svenska historiska insektssamlingar. I modern tid har den även hittats på en lokal vardera i Finland och Norge. Den är överallt sällsynt. Tyngdpunkten i det kända utbredningsområdet är Centraleuropa, med enstaka lokaler i Västeuropa. Österut är arten rapporterad från Mongoliet, men det verkliga utbredningsområdet är dåligt avgränsat.

Ekologi

Alla gökvägsteklar (släktet *Evagetes*) är kleptoparasiter på andra vägsteklar, vilket säkerligen även gäller för denna art. De kända lokalerna i Sverige är alla högklassiga sandlokaler, vilket tyder på att värdarten (eller värdarterna) utgörs av sandmarksspecialister. Särskilt den ovanliga virvelvägstekeln *Arachnospila opinata* framstår som en trolig värd med ledning av fynddata från de kända lokalerna.

Hot

Alla förändringar som missgynnar koppargökstekelns värdarter är ett hot. Nedläggning av militär verksamhet som medför upphörd markstörning på värdefulla sandmarkslokaler är ett hot mot denna och en rad andra exklusiva sandmarksarter.

Åtgärder

Ökad kunskap om val av värdarter hos denna kleptoparasitiska vägstekeln är önskvärt. I brist på sådan kunskap bör i första hand kända lokaler skötas på ett sätt som innebär att kontinuerlig markstörning i tillräcklig omfattning garanteras. Skötseln bör vara intensiv och gärna utföras med tunga fordon och grov ammunition.

Övrigt

Etymologi: subglaber (lat.) = nästan slät; prefixet sub- = nästan; glaber = slät.

Uttal: [evagétes súbglaber].

Litteratur

Smitsen, J. v.d. 2003. Revision der europäischen und türkischen Arten der Gattung *Evagetes* Lepeletier 1845 unter Berücksichtigung der Geäderabweichungen. Mit zweisprachigem Schlüssel zur Determination (Hymenoptera: Pompilidae). *Verh. Ver. Naturw. Heimatforsch. Hamburg* 42:1–253.

Författare

Johan Abenius 2008.